

Afetlerin Etkileri

5.
SINIF

5.2.3.

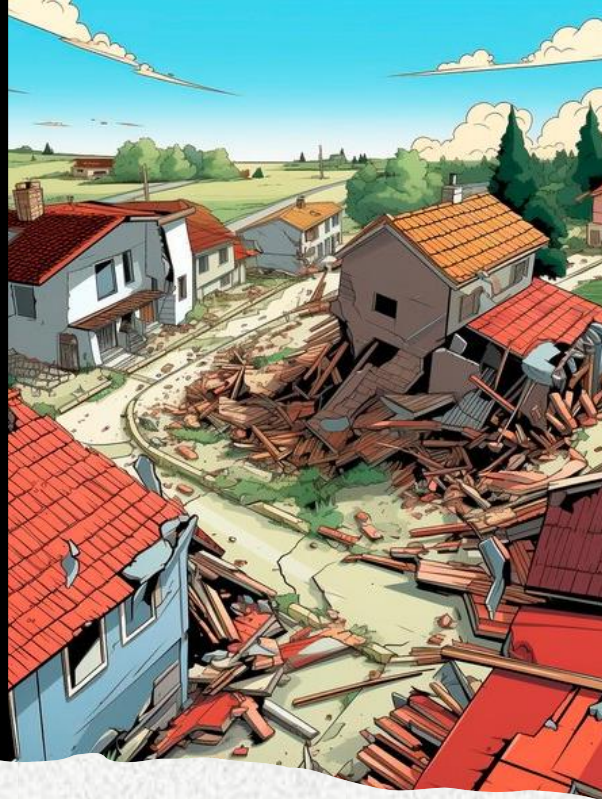
Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme

- a) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlik planı yapar.
- b) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı Farkındalık etkinliğini uygular.
- c) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı farkındalık etkinliğini değerlendirir.

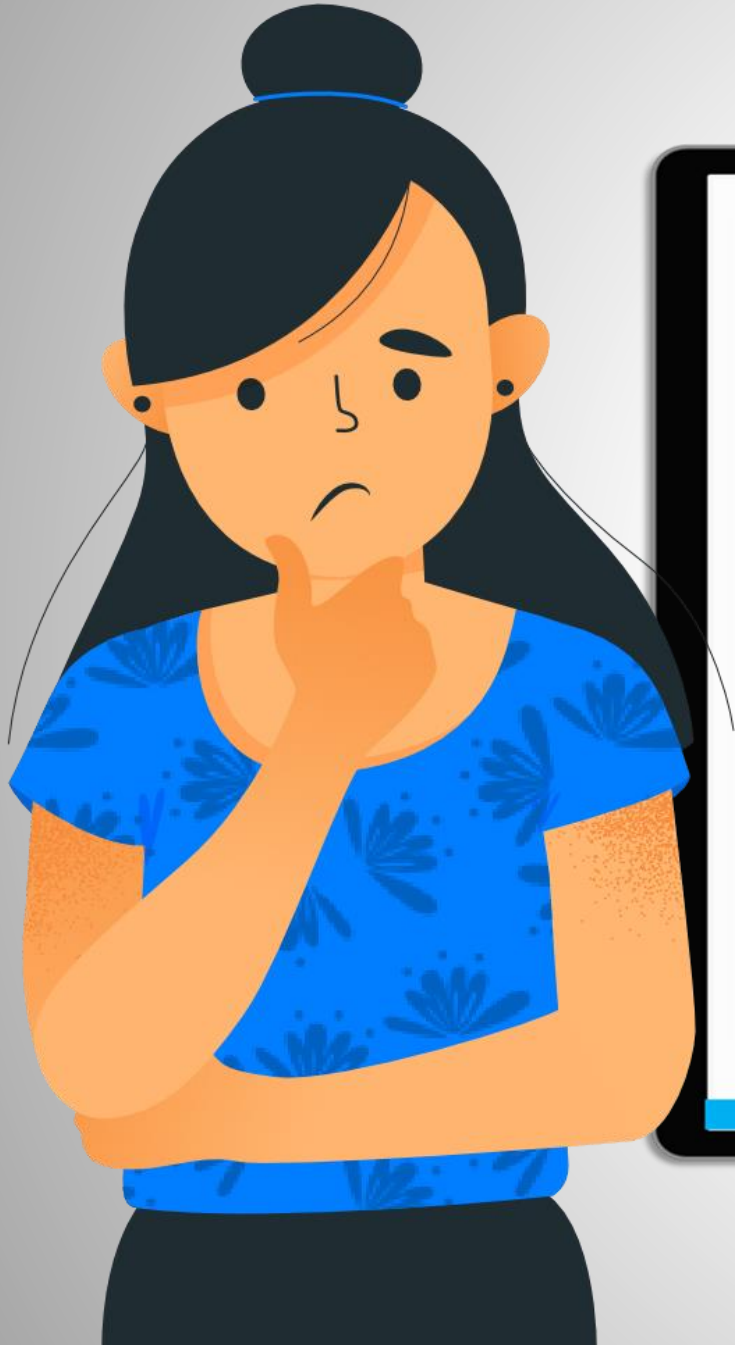
Engin DEMİRCİ

Afet Nedir?

Afet; insanlar için
fiziksel, ekonomik ve
sosyal kayıplar ortaya
çıkaran, insanın normal
yaşantısını ve eylemlerini
durduracak veya kesintiye
uğratacak, imkânların
yetersiz kaldığı olaylara
verilen genel bir isimdir.

*Yaşanan bir olaya afet
diyebilmemiz için bir takım
özellğin olması gerekir.*

1

Can ve mal kaybına
yol açması,

2

Çok kısa zamanda
meydana gelmesi

3

Başladıktan sonra insanlar
tarafından engellenememesi.

TARİHİMİZDEKİ büyük ve yıkıcı
depremlerden biri 17 AĞUSTOS
1999'da gerçekleşti. Binlerce can
kaybı yaşanan bu depremden sonra
bilim insanları **"Deprem değil, ihmal
öldürür."** açıklamasında bulundular.

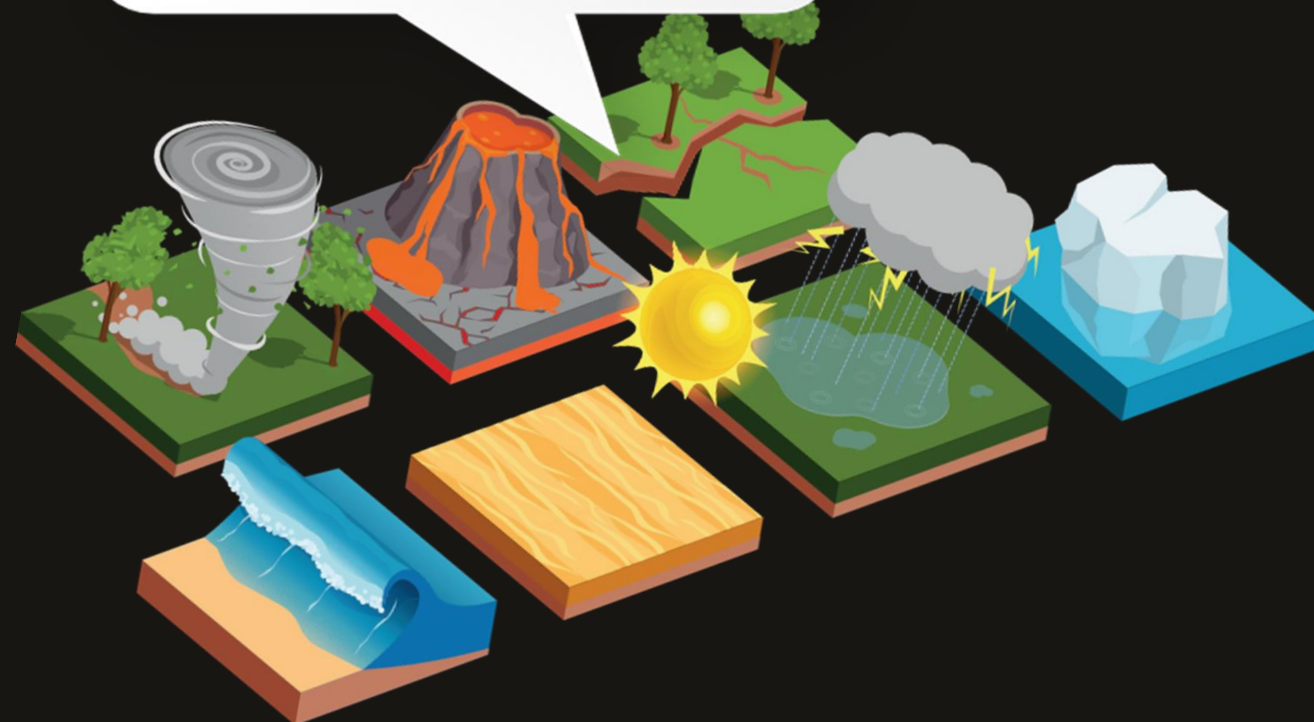
**"Deprem değil, ihmal
öldürür."** sözü ile bilim
insanları neye dikkat çekmek
istemişlerdir?

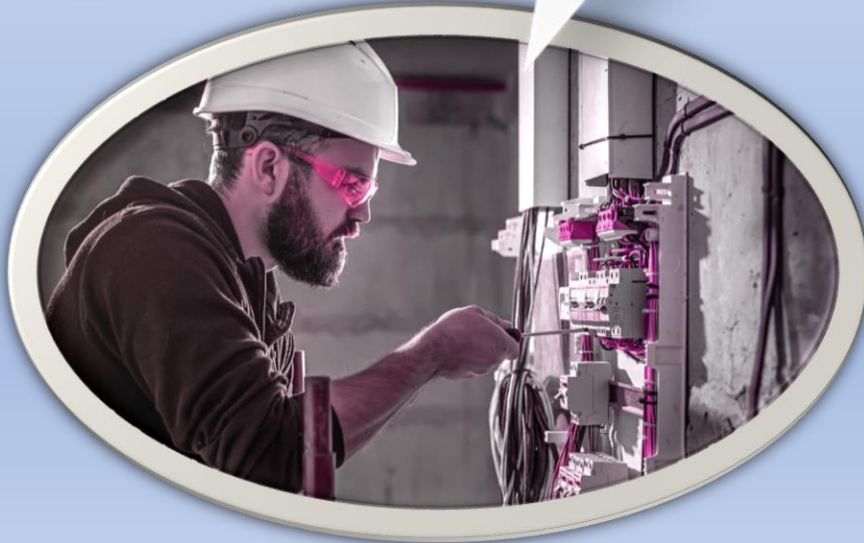

**YAŞADIĞINIZ ilde
GERÇEKLEŞME riski olan
AFETLERİN etkilerini
AZALTMAK AMACIYLA
bireysel ve toplumsal
olarak NELER yapılabilir?**

ÖNÜMÜZDEKİ BEŞ YIL İÇİNDE UYGULANACAK BU PLANDA ŞEHİR İÇİ VE ŞEHİRLER ARASI ULAŞIM SİSTEMLERİNİN ALTYAPILARINI AFETLERE KARŞI GÜVENLİ HÂLE GETİRMEK İÇİN PROJELER TASARLANACAK. BU AMAÇLA RISK ANALİZLERİ YAPILARAK İHTİYAÇ DUYULAN GÜÇLENDİRME VE TADILAT ÇALIŞMALARI İLE PROJELER EN KISA SÜREDE TAMAMLANACAK.

DÜNYADA HER GÜN birçok doğa olayı
GERÇEKLEŞİR. RÜZGÂR ESER, ŞİMŞEK
ÇAKAR, YAĞMUR YAĞAR, DENİZ
DALGALANIR, KAR YAĞAR, FIRTINA OLUR,
SEL OLUR, ÇİĞ DÜŞER, TOPRAK KAYAR,
KAYA DÜŞER, DEPREM OLUR

Doğa olayları yaşamımızın bir parçasıdır ve yaşamın devamı için birçok doğa olayına ihtiyaç duyarız. Örneęin yağmur tarıma katkı sağlar, canlıların su ihtiyaını karşılar. Rüzgâr, bitkilerin çoğalmasında önemli bir yere sahiptir. Kar yağışı göllerin, barajların dolmasını sağlar; yer altı sularını artırır.

Doğa olaylarının şiddetinin fazla olması ya da doğa olaylarına karşı yeterince tedbirlerin alınmaması afet riskini ortaya çıkarabilmektedir.

Afetler; insanlar için maddi ve manevi kayıplara neden olan, yaşamı olumsuz etkileyen, doğa veya insan kaynaklı olaylardır.

Ülkemizde afete dönüşebilen birçok doğa olayı gerçekleşmektedir. Bunların bir kısmı yeryüzü hareketlerine bağlı olarak ortaya çıkar. Deprem, ve kaya düşmesi bunlara örnektir

HAVA DURUMU VE iklim kaynaklı
ORTAYA ÇIKAN doğa olayları da
GÖRÜLÜR. Şiddetli yağış, fırtına,
dolu, don, kar ve kuraklık ülkemizde
AFETE DÖNÜŞEBİLEN doğa olaylarına
ÖRNEKLER ARASINDA YER ALIR.

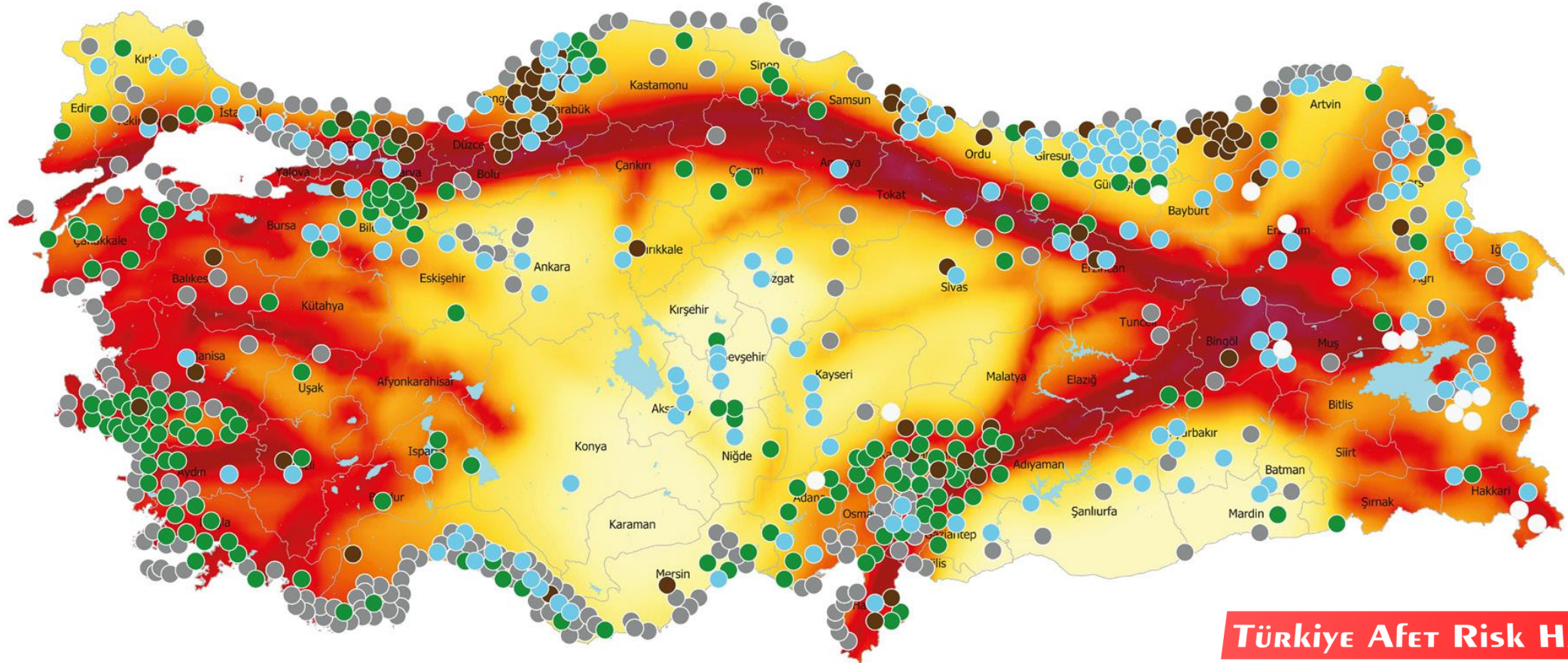

Çölleşme, erozyon ve obruk oluşumunda ise iklim ve yeryüzü hareketlerinin yanında insan faaliyetleri de etkili olmaktadır.

VERİLEN HARİTAYA GÖRE YAŞADIĞINIZ İLDE GÖRÜLME RİSKİ FAZLA OLAN AFETLER NELERDİR?

Türkiye Afet Risk Haritası

Düşük
Deprem
Tehlikesi

Yüksek
Deprem
Tehlikesi

ORMAN YANGINI

ÇİĞ

HEYELAN

●

○

●

SEİ / SU BASKINI

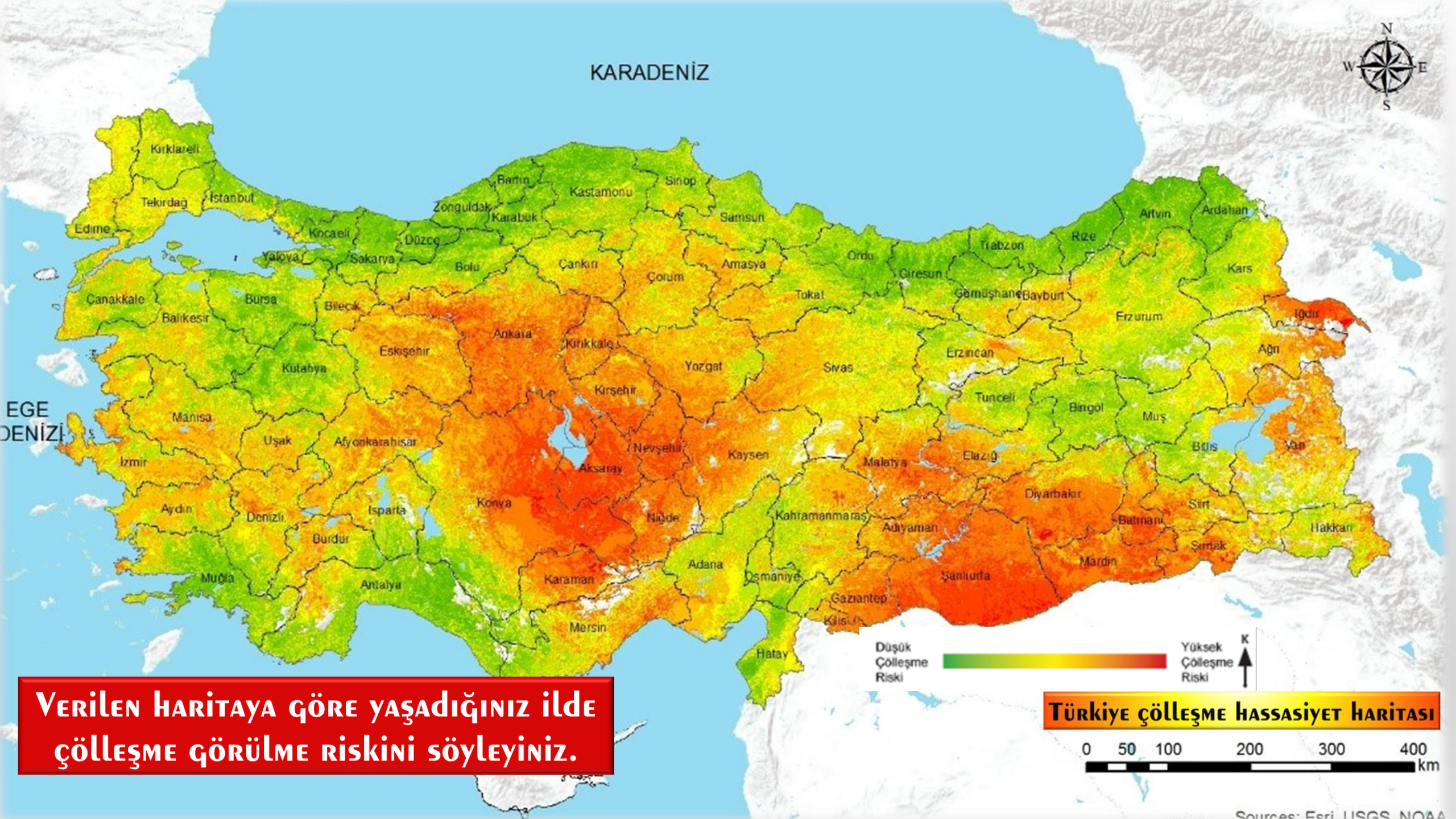
HORTUM

●

●

●

KARADENİZ

EĞE DENİZİ

**VERİLEN HARITAYA GÖRE YAŞADIĞINIZ İLDE
ÇÖLLEŞME GÖRÜLME RISKİNİ SÖYLEYİNİZ.**

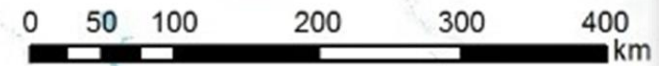
Düşük
Çölleşme
Riski

Yüksek
Çölleşme
Riski

Türkiye çölleşme hassasiyet haritası

YER SARSINTISI

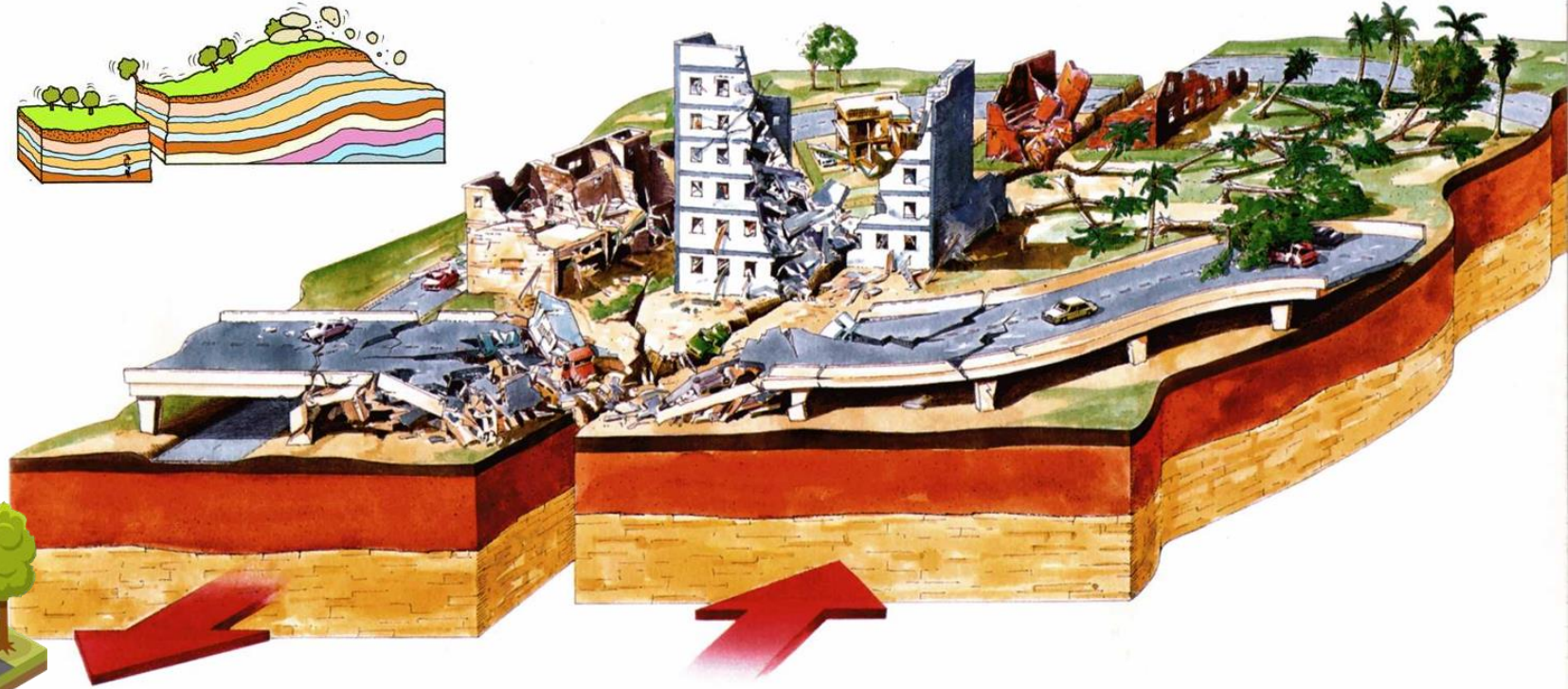
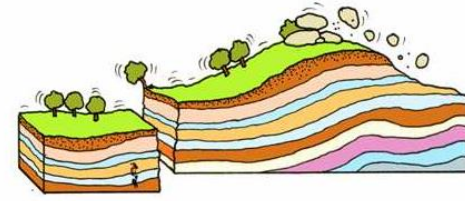
DEPREM

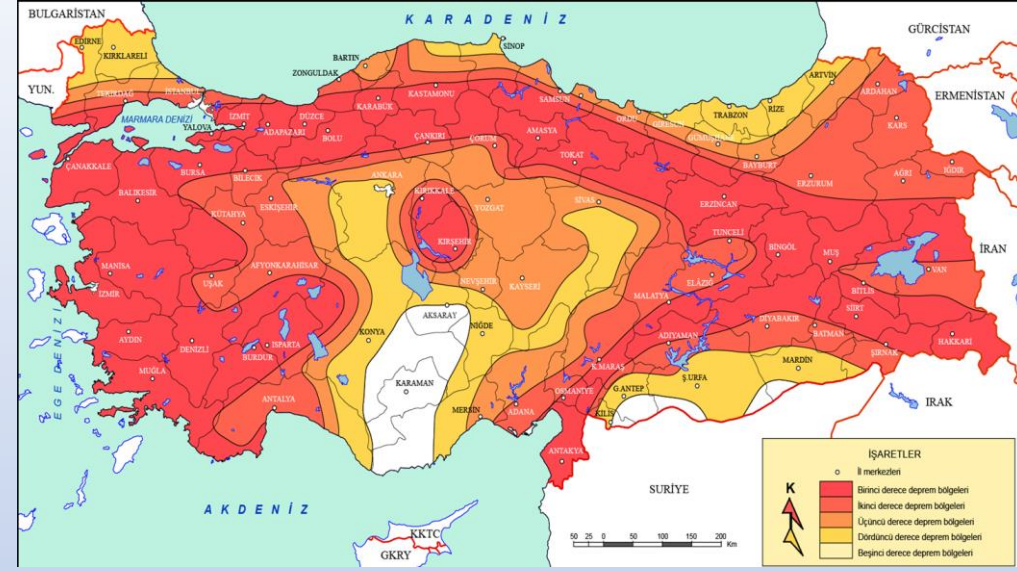
DEPREM

YER KABUĞUNUN DERİN
KATMANLARININ KIRILIP
YER DEĞİŞTİRMESİ
İLE OLUŞAN
SARSINTILARDIR

Ülkemizin büyük bir kısmı birinci
derece deprem kuşağında yer
aldığı için ülkemizde en fazla can
ve mal kaybına neden olan afet
depremdir

CAN KAYYBI
MAL KAYYBI

Risk

01

DEPREM KUŞAĞI VEYA FAY HATLARININ
ÜZERİNE YERLEŞİM YERLERİ YAPMAK

02

DEPREME DAYANIKSIZ YAŞAM
ALANLARI, KÖPRÜLER İNŞA ETMEK

03

EVDEKİ KİTAPLIK, SAAT, ÇERÇEVE
GİBİ EŞYALARI SABİTLEMEMEK.

I

DEPREM NEDENİYLE BİNALAR
İLE KÖPRÜLERİN YIKILMASI

II

CAN VE MAL KAYIPLARININ OLMASI

III

EVDEKİ EŞYALARIN YIKILMASI

IV

ULAŞIM VE İLETİŞİM
SORUNLARININ YAŞANMASI

Afet

1

Binalar fay hatları ve yumuşak zeminler üzerine yapılmamalıdır.

DEPREM ZARARLARINI AZALTMAK İÇİN

2

Bina yapımında şiddetli depremlere dayanıklı malzeme kullanılmamalıdır.

3

Deprem bölgesinde çok katlı binalar yapılmamalıdır.

4

Eşyalar sabitlenmelidir.

5

Deprem tatbikatları yapılmalı , halk deprem konusunda eğitilmelidir.

6

Depreme dayanıksız yapılar yıkılmalı ya da güçlendirilmelidir.

Toprak Aşınımı

EROZYON

EROZYON, TOPRAĞIN ÜST TARA-
FINDAKİ VERİMLİ KISMIN **SU VE**
RÜZGÂR etkisiyle TAŞINDIĞI bir
AFETTİR.

**EROZYONUN ŐİDDETİNİ ARTIRAN
EN ÖNEMLİ ETKEN TOPRAĐI
KORUYAN bitki ÖRTÜSÜNÜN yok
edilmesidir. Bu bakımdan
bitki ÖRTÜSÜNÜN cılız olduğu
yerlerde EROZYON riski
yüksektir.**

*Ülkemiz, her yıl bir
milyar 400 milyon
ton toprağını
erozyondan dolayı
kaybetmektedir!*

TÜRKİYE EROZYON HARİTASI

EROZYON

TOPRAK AŞINMASI

Ülkemizde ,EROZYON ,*yoğun* olarak denizden uzak iç ve Güney topraklarımızda görülmektedir. Bunun nedeni, bu bölgelerin bitki örtüsünün zayıf olması ve iklimidir.

**HAYVANLARIN AŞIRI
OTLATILMASI**

**Bitki örtüsünün cılız
olması**

**TARLALARIN EKİM YAPILMA-
DAN BOŞ BIRAKILMASI**

TARIMSAL FAALİYETLER AZALIR.

CANLI YAŞAMI OLUMSUZ ETKİLENİR.

Erozyonu önlemek ve zararlarından korunmak için

Mevcut bitki örtüsü
korunmalı

1

Ağaçlandırma çalış-
maları yapılmalı

2

Eğimli arazilere te-
raslandırma yapılmalı

3

Keçilerin otlatılma-
sı önlenmelidir.

4

Erozyonun zararları
konusunda halk eğitilmeli

5

Bursluluk 2020

- Boş arazilerin ağaçlandırılması
- Besi hayvancılığına önem verilmesi
- Tarım arazilerinin eğime dik sürülmesi

Bu tedbirler aşağıdakilerden hangisini önlemeye yöneliktir?

- A) Hava kirliliğini
- B) Erozyonu
- C) Orman yangınlarını
- D) Sel baskınlarını

ORMAN YANGINI

ORMAN YANGINI, doğal ya
da insani sebeplerle orta-
ya çıkarak ağaçların
ve bitki örtüsünün
kismen veya tamamen
yanmasıdır.

Ülkemizde yaz aylarının çok
sıcak geçtiği yerlerde orman
yangınlarının görülme
ihtimali yüksektir.

Risk

ORMANLIK BÖLGEDE
PİKNİK YAPILMASI

AŞIRI SICAKLIK

YILDIRIM DÜŞMESİ

Afet

ORMANLIK ARAZİLER
ZARAR GÖRÜR.

KARBONDİOKSİT
MİKTARI ARTAR.

SEL VE HEYELAN
RİSKİ ARTAR.

CANLILARIN ZARAR GÖRÜR

HEYELAN

Toprak Kayması

“

Taş, toprak ve kayaların eğimli arazilerde kayarak yer değiştirmesi olayına **heyelan** denir.

”

Heyelanın Nedenleri

Şiddetli yağışlar

Eğimli arazi

Yol yapım çalışmaları

Ormanların yok edilmesi

Şiddetli depremler

Risk

HEYELAN

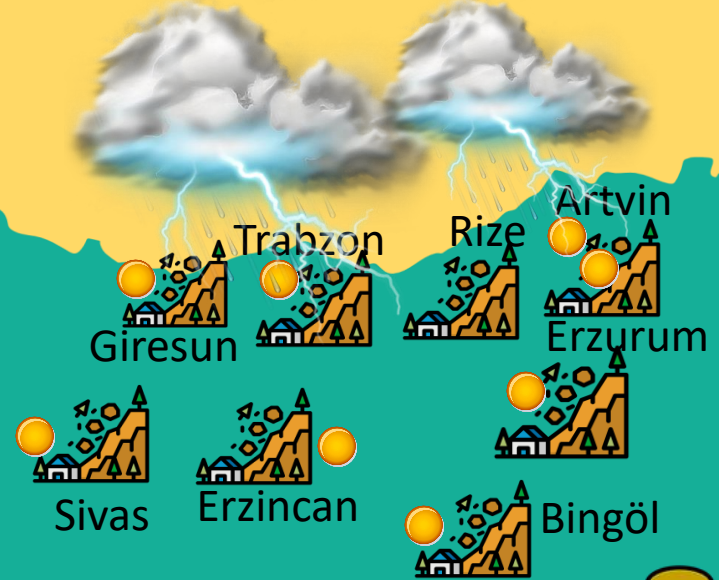
Toprak Kayması

*Heyelan en fazla
ilkbahar mevsiminde
yaşanır. Çünkü karların
erimesiyle birlikte
toprak suya doymun hale
gelir, daha fazla suyu
tutamaz ve kayar.*

**Ülkemizde
heyelan riskinin
en fazla olduğu
kesim Doğu
Karadeniz'dir.**

TÜRKİYE HEYELAN HARİTASI

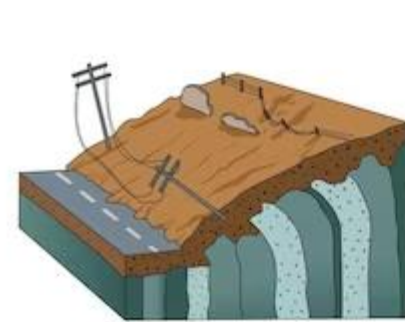
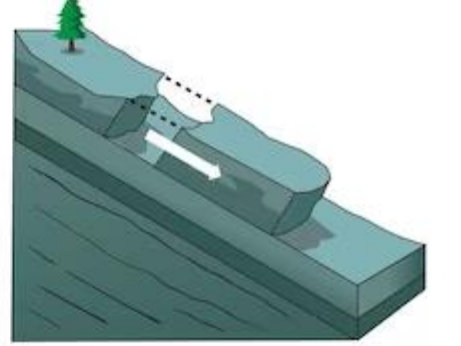
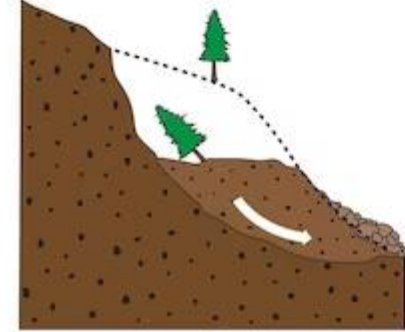
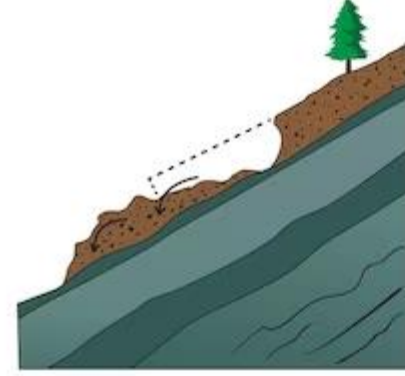
Eğimli yamaçlarda yol yapım çalışmaları

Eğimli yamaçlarda bitki örtüsünün yok edilmesi

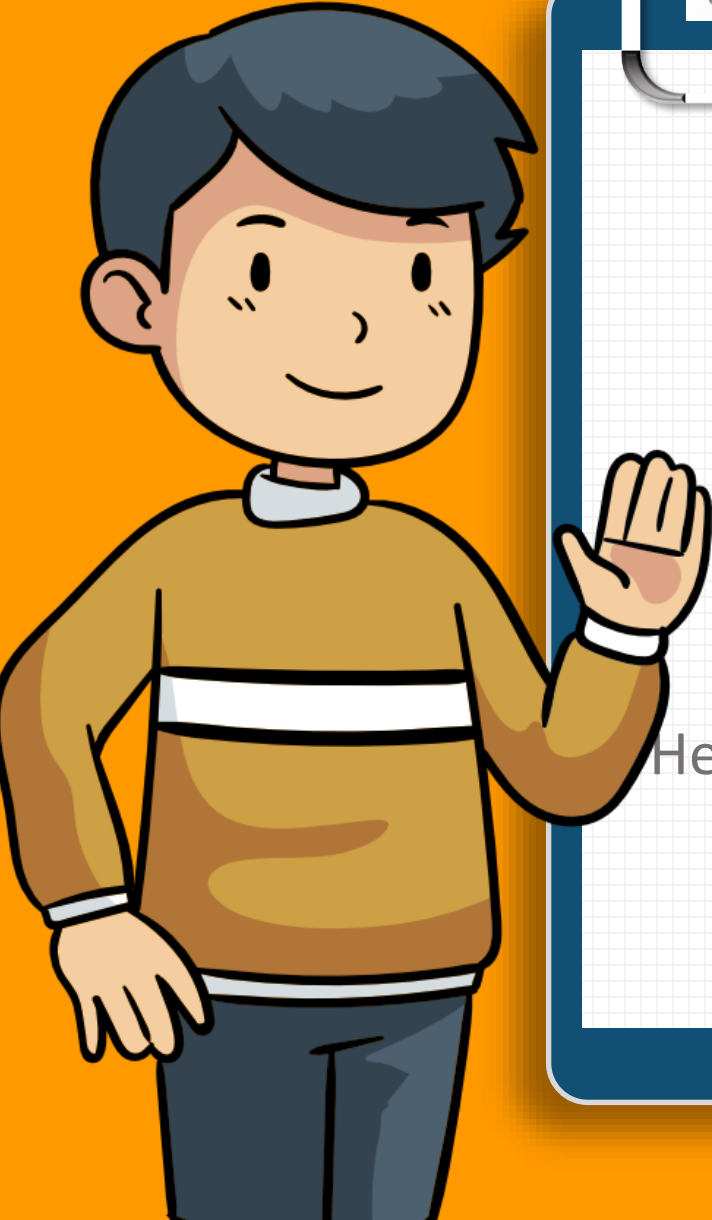
Eğimli yamaçlarda koruyucu duvar inşa edilmemiş olması

Can ve mal kayıplarına neden olur.

Ulaşım ve iletişim aksar.

Heyelanlara Karşı Nasıl Önlem Alınabilir?

01

Heyelana karşı alınacak en önemli tedbir, *yamaçların ağaçlandırılmasıdır.*

Yamaçlara suyu seven ve kökleri derinlemesine uzanan dayanıklı çalılar ve bodur ağaçlar dikilmeli ve bu şekilde yamaç yüzeylerinin aşınması önlenmelidir.

02

Ayrıca heyelan felaketinin yaşandığı ve yaşanma ihtimalinin olduğu bölgelere yerleşim alanı kurulmaması da önemli bir tedbirdir. Eğer kurulmuşsa da mümkünse en kısa zamanda başka bir yere taşınmalıdır.

03

Yolların da mümkün olduğunca heyelan tehlikesi olmayan yamaç kenarlarında yapılması tercih edilmelidir.

Bursluluk 2019

Eren ve ailesi Rize'de yaşamaktadır. Yaşadığı köy dik yamaçlı bir arazide yer almaktadır. Yağışın fazla olduğu ve karların erimeye başladığı dönemde ailesi doğal afet tehlikesinden dolayı tedirgin olmaktadır.

Buna göre Eren ve ailesinin aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin gerçekleşme olasılığından dolayı tedirgin oldukları söylenebilir?

- A) Heyelan
- B) Deprem
- C) Erozyon
- D) Orman yangını

SEL

SU TAŞKINI

**SEL; AŞIRI YAĞIŞLAR VEYA
KARIN HIZLA ERİMESİ SONUCU
ANİ, BÜYÜK VE DÜZENSİZ SU
AKINTILARININ MEYDANA
GELMESİDİR**

SELLERİN OLUŞMASINA SEBEP OLAN BAZI ETKENLER VARDIR. SELLER,

Dereler, çaylar, nehirler
taştığında

Büyük dalgalar kıyıları su
altında bıraktığında,

Şiddetli yağmur yağdığında,

Karlar eridiğinde,

Barajlar ya da setler
yıkıldığında oluşur.

TÜRKİYE SEL HARİTASI

Risk

01
**Akarsu yataklarına
yerleşim yapılması**

02

**Ormanların
tahrip edilmesi**

03

**Alt yapıların
yetersiz kalması**

04

**Betonlaşmanın
artması**

**CAN VE MAL kayıplarına
NEDEN OLUR.**

**Ulaşım ve
iletişim aksar.**

Afet

Selden KORUNMAK İÇİN

YAPILMASI GEREKENLER

A

Dere yatakları temiz tutulmalı

B

Ormanlık alanlar çoğaltılmalı.

C

Akarsular üzerine barajlar inşa edilebilir

D

İnsanların Araziyi teraslaması gerekir

E

Suyun atılması için gerekli altyapı çalışmaları yapılması gerekir

Bursluluk 2020

Karların erimesi ve yağmurun fazla yağması sonucunda su kaynaklarının seviyesi yükselir. Bu suların geçtiği yerlere zarar vermesiyle.....meydana gelir. Bu afet sonucunda akarsular ve barajlar taşabilir.

Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sel

B) Erozyon

C) Heyelan

D) Çığ

Çığ

**ÇIĞ, DAĞLIK VE ENĞEBELİ
YAMAÇLARDA TUTUNAMAYAN
KAR KÜTLELERİNİN AŞAĞI
DOĞRU HAREKET ETMESİ
SONUCU MEYDANA GELİR**

**KAR TABAKASININ ALTtaki
eski KAR TABAKASIyla iyi
KAYNAŖMAMASI, Ŗiddetli
SES VEYA RÜZGÂR ÇIĖA
SEBEP olabilir.**

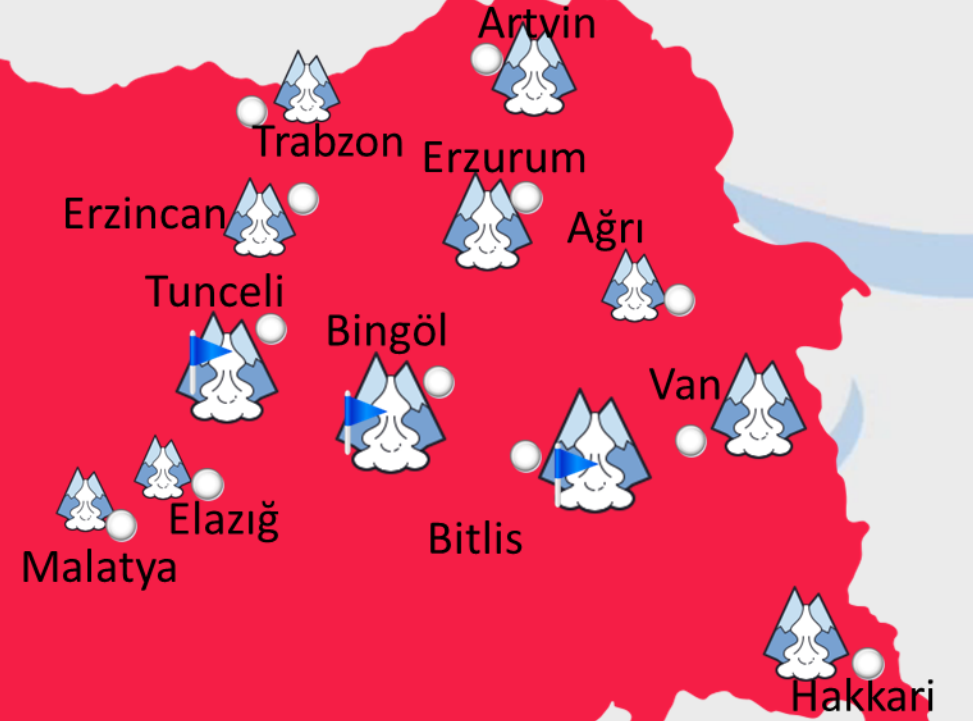

ÇİĞIN OLUŞMASINI ENGELLEMek
VE ZARARLARINDAN KORUNMAK İÇİN

1 Bitki örtüsü korunmalı
ve geliştirilmeli,
ÖR. eğimli ve çok karlı

2 Çiğ riski olan yerler,
yerleşim yeri olarak
tercih edilmemeli,
TÜRKİYE'NİN DOĞU
KESİMLERİNDE GÖRÜLÜR.

3 Çiğ riskinin olduğu
yerlerde destekleme
duvarları yapılmalıdır.

TÜRKİYE ÇİĞ AFET HARİTASI

KARLARIN EĞİMLİ
YAMAÇLARDA BIRIKMESİ

ŞİDDETLİ RÜZGAR

ÇIĞ BÖLGESİNE YAKIN YERLEŞİM
YERLERİNİN VARLIĞI

CAN VE MAL KAYIPLARINA
NEDEN OLUR.

ULAŞIM VE
İLETİŞİM AKSAR.

Risk

Afet

Yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerin hangisinde çığ daha fazla görülür?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

Obbruk

      

Obruk, EROZYON VE KURAKLIĞIN
ARTMASI ĞİBİ DOĞAL SEBEPLER
YANINDA MADENCİLİK VE AŞIRI
SULAMA ĞİBİ İNSAN FAALİYETLERİ
SONUCU DA OLUŞABİLİR .TOPRAĞIN
ÇÖKMESİ İLE OLUŞAN **obruk**LARIN
ARTMASI ÖZELLİKLE
YAYLACILIK FAALİYETLERİNE VE
TARIM YAPILAN ALANLARA ZARAR
VERMEKTEDİR.

Risk

AŞIRI SULAMA

KURAKLIĞIN ARTMASI

AfET

**TARIM FAALİYETLERİ
ZARAR GÖRÜR.**

**Evler , yapılar
ZARAR GÖRÜR.**

HORTUM

HORTUM, ANİ HAVA DEĞİŞİMLERİNE BAĞLI OLARAK OLUŞAN ŞİDDETLİ RÜZGÂRLARDIR. KARA VEYA DENİZ ÜZERİNDE OLUŞABİLEN HORTUM; KENDİ EKSENİ ETRAFINDA, YÜKSEK HIZLA DÖNEREK YIKICI BİR GÜCE ULAŞABİLİR.

**HORTUM ,ciddi
CAN kayıpları ve
YARALANMALARA
SEBEP olabilir.**

**AYRICA binalar,
ALTYAPILAR, ENERJİ VE
İLETİŞİM HATLARI
ÜZERİNDE ciddi
HASARLAR BIRAKABİLİR.**

Akdeniz'de Fırtına ve Hortum Uyarısı

Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü Antalya ile Mersin arasındaki sahil kesimini kuvvetli yağış, hortum ve fırtınaya karşı uyardı.

Tavsiye Et 0

Paylaş

Gönderi yayınl

8 Ekim 2010 Cuma - 09:08

A A A A

Paylaş

Tweetle

Paylaş

Antalya'nın Serik, Manavgat, Alanya, Gazipaşa ve İçel'in Anamur ilçelerinde, kuvvetli yağış ve kısa süreli fırtınayla birlikte su hortumu, sahil kesimlerinde hortum bekleniyor.

Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünden yapılan açıklamaya göre, Antalya'nın Serik, Manavgat ve Alanya ilçelerinde, kuvvetli yağış ve kısa süreli fırtınayla birlikte su hortumunun, etkisini geç saatlere kadar sürdüreceği tahmin ediliyor.

Hatay'ın Samandağ ilçesinde Akdeniz açıklarında çıkan hortumlar kameralara yansıdı. devasa hortum vatandaşları tedirgin etti

#Hatay

#Akdeniz

#Hortum

19.09.2024 - 13:34
YAYINLANMA

19.09.2024 - 13:39
GÜNCELLEME

1 DK
OKUNMA SÜRESİ

Hatay'da sabah saatlerinden itibaren yağış etkili oldu. Samandağ ilçesinde Akdeniz açıklarında arka arkaya hortum belirdi. Vatandaşları tedirgin eden devasa hortum cep telefonuyla görüntülendi. Karaya ulaşmadan etkisini yitiren hortumlar, anbean kaydedildi.

T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil
Durum Yönetimi Başkanlığı

**Afetlere müdahale için AFAD
kurulmuştur. AFAD, "Afet ve Acil
Durum Yönetimi Başkanlığının
kısaltmasıdır. Görevi afetlere
hazırlıklı olmak ve afet sırasında
gereken müdahalelerde bulunmaktır.**

*Daha fazla bilgiyi www.afad.gov.tr adresinde
bulabilirsiniz.*

Ülkemizde meydana gelebilecek afetlerin olumsuz etkilerini azaltmak mümkündür. Bunun için yetkili kurum ve kuruluşların bazı tedbirler alması gerekmektedir. Ülkemizdeki **bakanlıklar, belediyeler, AFAD, eğitim, sağlık ve güvenlik kurumları ile sivil toplum kuruluşları** bu konuda sorumludur.

Afet ÖNCESİNDE

KURUM VE KURULUŞLARIN ALABİLECEĞİ TEDBİRLERDEN BAZILARI ŞUNLARDIR

01

Afet etkinlik planları hızla uygulanmalıdır.

02

Bireylerin ve toplumun bilinçlenmesi için eğitimler ve çalışmalar yapılmalıdır.

03

Ülke, il ve ilçeler için afet etkinlik planı hazırlanmalı ve afetlerle mücadele için bütçe ayrılmalıdır.

04

Profesyonel ve gönüllü müdahale ekipleri oluşturulmalıdır.

05

Ülke genelinde afet tatbikatları yapılmalıdır

Afet SONRASINDA

Kurum ve kuruluşların
alabileceği tedbirlerden
bazıları şunlardır

Afet etkinlik planları hızla uygulanmalıdır.

Arama kurtarma faaliyetleri yapılmalıdır.

Afet bölgelerine en kısa sürede müdahale edilmelidir.

Halkın gıda, barınma, sağlık, eğitim ve güvenlik ihtiyaçları karşılanmalıdır.

Salgın hastalıklara karşı tedbirler alınmalıdır.

Ülkemizde meydana gelebilecek afetlere karşı bireysel ve toplumsal bazı tedbirlerin de alınması gerekmektedir. Afetin ülkemizin bir gerçeği olduğunun kabul edilmesi, toplumsal bilinç oluşturulması, birlik ve beraberliğe önem verilmesi toplumsal olarak alınacak tedbirlerin başında gelmektedir.

**Afet ÖNCESİNDE BİREYSEL
olarak ALABİLECEĞİMİZ
TEDBİRLERDEN BAZILARI İSE
ŞUNLARDIR:**

1

**Afetler konusunda okulda verilen
eğitilere önem vermeliyiz.**

**Afetler ve alınabilecek tedbirler
hakkında araştırma yapmalıyız.**

2

3

**Afet anında ve sonrasında ya-
pılması gerekenleri planlamalıyız**

**AFET SIRASINDA bireysel
olarak alacağımızı
tedbirlerin bazıları
şunlardır.**

01

**Mümkün olduğunca
panik yapmadan
hareket etmeliyiz.**

02

**Tehlike oluşturacak
alanlardan uzak
durmaliyiz.**

03

**Daha önce belirlenen
güvenlik tedbirlerini
uygulamaya
çalışmalıyız.**

1 Önceden belirlediğimiz güvenli alanlara geçmeliyiz.

2 Acil bir durum olmadıkça iletişim araçlarını kullanmamalıyız.

3 Afetle mücadele eden ekiplerle uyum içinde hareket etmeliyiz.

4 Yetkililerin uyarılarını dikkate almalıyız.

**YAZLARI SICAK VE KURAK GEÇEN Akdeniz kıyı kesiminde
ORMAN YANGINI GÖRÜLME İHTİMALİ YÜKSEKTİR.**

AFETLER CAN VE MAL KAYBINA NEDEN OLMAZ.

**Ülkemizin Doğusunda yükseltinin artmasına
bağlı olarak çiğ riski de artar.**

**HORTUM, HAVA DEĞİŞİMİNE BAĞLI
MEYDANA GELEN BİR FELAKETTİR.**

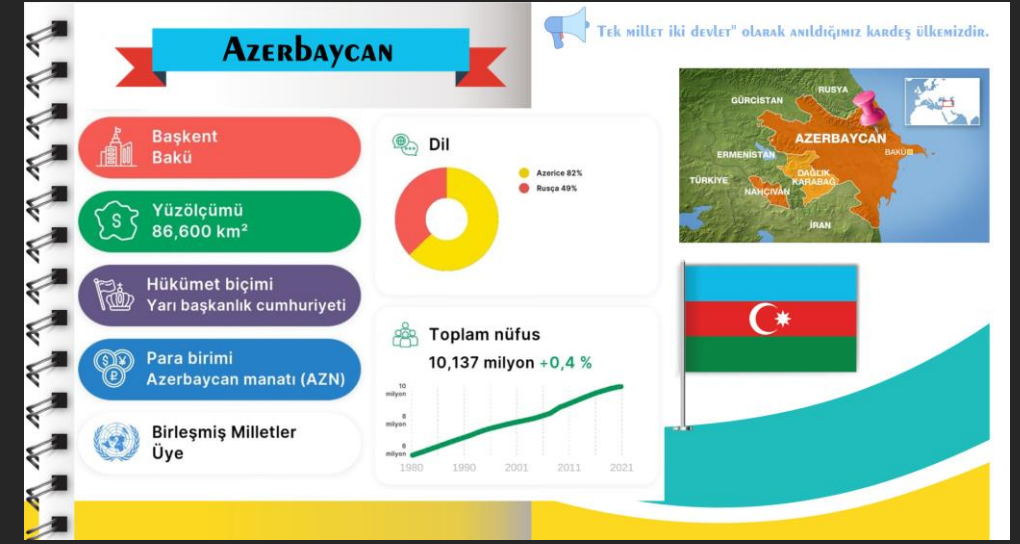

YANLIŞ

DOĞRU

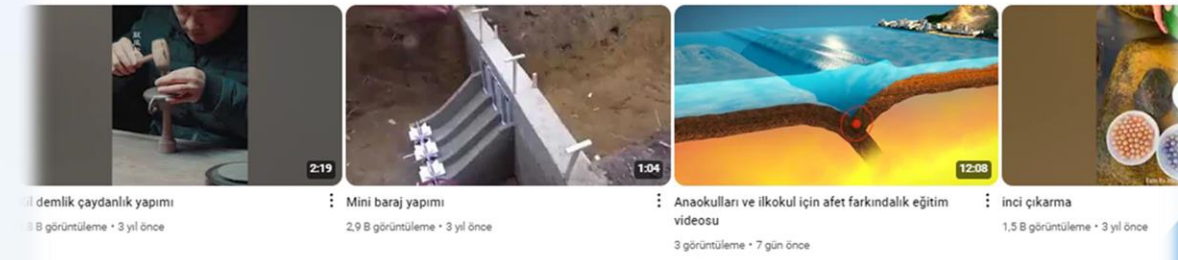

**KANALIMIN ADRESİNİ
ZİYARET EDİP ,KANALIMI
TAKİP EDEBİLİRSİNİZ.**

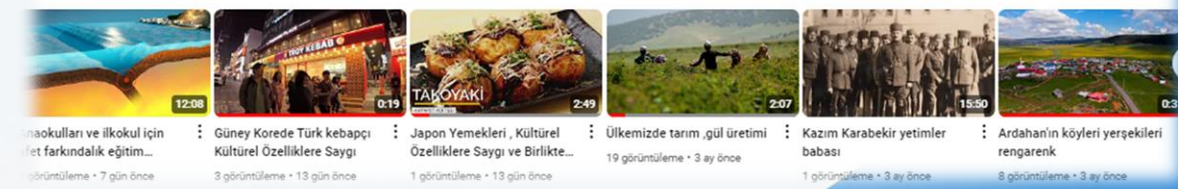

Ana Sayfa Videolar Shorts Oynatma listeleri Topluluk

Size özel

Videolar Tümünü oynat

<https://www.youtube.com/@engindemirci44>